אנגעפירט פון׳ם לערער פארבאנד פון אידישע וועלטלאכע שולן אין ווייניפעג

שמעון דובנאוו

אין בערלין, אין דער הויפט־שטאט פון דייטשלאנד, וואוינט איצט דער גרייז־גרויער אידישער געלערנטער, דער מחבר פון דער וועלט־געשיכטע פון אידישן פאלק, פראפעסאר שמעון דובנאוו.

פון אלע עקן וועלט, פון אלע לענדער און שטעט וואו עס געפינען זיך מאדערנע אידישע קולטור־געזעלשאפטן, אידישע ארבעטער און פאלקס־פארטיען, אידישע שולן און ביבליאטעקן, פון אלע פריינים פון אידישן ווארט און אידישער ליטעראטור קומען איצט אן קיין בערלין הארציקע באגריסונגען און גליקוואונשן צום אידישן פראפעסאר און היסטאריקער. שמעון דובנאוו איז אלט געווארן 70 יאר. געווען זיינען דאס יארן פון שווערער מי, יארן פון אומדערמידלאכער ארבעט פאר דער אידישער געזעלשאפט, אידישער וויסנשאפט און דער עיקר — אידישער געשיכטע.

שוין 50 יאר, אז דובנאוו ארבעט איבער דער געשיכטע פון אידישן פאלק. עס איז זיך לייכט אזוי צו זאגן — די געשיכטע פון אידישן פאלק, וואלט עס זיך געהאנדלט וועגן א יונג פאלק, א פאלק וואס איז אלט למשל 1000—1500 יאר, וואלט די ארבעט ניט געווען אזוי שווער. איז אבער די געשיכטע פון אידן, פון א פאלק, וואס האט אנגעהויבן זיין לעבן צוזאמען מיט די אלטע, אוראלטע, קולטור־פעלקער פון מזרח, צוזאמען מיט די מצרים, בבלים, פעניקיער א. אנ., פון א פאלק, וואס האט צוגעזעען דעם אויפגאנג און אונטערגאנג פון פעלקער און לענדער, פון א פאלק, וואס איז געשטאנען ביים וויגעלע פון דער היינטיקער קולטור. און וואס לעבט ביז היינטיגן טאג, לעבט און קלייבט זיך ערשט צו בויען, איבערבויען זיין לעבן אויף ניי יסודות, באפעסטיקן זיינע אלטע פונדאמענטן מיט פרישן צעמענט . . .

איז די אלטקייט פון אידישן פאלק נישט די אייניציקע שווערקייט פאר א אידישן היסטאריקער; דאס אידישע פאלק איז ניט געזעסן אויף איין ארט, נישטא אזא וועלט־טייל, נישטא אזא לאנד, וואו אידן האבן ניט געוואוינט. אנהויבנדיק פון ארץ־ישראל, וואו אידן האבן געהאט זייער ערשטע היים, האט דער גורל פון דער געשיכטע געשטויסן דאס פאלק צו וואנדערן און איבערוואנדערן פון איין לאנד אין אנדערן, פון איין וועלט־טייל אין צווייטן. אידן האבן געוואוינט אין בבל און אין פערסיע, האבן געלעבט אין ארא־בישן שפאניע און דורכגעמאכט א מארטירער־געשיכטע אין קריסטלאכן שפאניע, האבן געבויט זייער לעבן אין דייטשלאנד און פראנקרייך, אין שפע־טער צוגעזעען דעם אונטערגאנג פון זייערע שטעט און קהלות, פון זייערע הייזער און פארמעגנס. וועגן פינסטערע ריטער פון מיטלאלטער, אנגעטאן אין העמדלאך מיט שווארצע צלמים האבן זיך א לאז געטאן איבער אייראפע קיין מזרח זוכן גאלד און פארמעגנס (קרייץ־צוגן). האט אן פליין געטאן אידישע בלוט, האט ווילדער רעליגיעזער פאנאטיזם חרוב געמאכט בלייענדיקע אידי־שע שטעט אויפ׳ן וועג. וועגן דער מלאך־המות פון קראנקהייטן און מגפות האט מאנגעוואָרפן טויט־שרעק אויף א סך שטעט פון היינטיקן מערב־אייראפע וועגן מענשן זיינען משוגע געווארן פון שרעק און ארויס מאנצן דעם טאנץ פון טויט אויף די גאסן, האבן זיך א טרייסל געטאן די פונדאמענטן פון אידישן לעבן דארט.

האט שפעטער געבליט א אידיש לעבן אין די לענדער פון פוילן און רוסלאנד, האבן מיליאניקע אידישע מאסן געהאלפן בויען דארט שטעט און פאבריקן, לעבן און ארבעט, האבן זיך אידן דארט איינגעוואָרצלט אין די לענדער, ליב באקומען זייערע נייע היימען, מיטגעמאכט לייד און פרייד צו־זאמען מיט די פעלקער, וואס האבן פון פריער דארט געוואוינט, און ווידער נישט אויסגעמיטן דעם גורל פון וואנדערן. זיינען געקומען די 90קער יארן פון פארגאנגענעם יארהונדערט און מחנות אידישע וואנדערער־עמיגראנטן האבן זיך געלאזן אין די ווייטע לענדער מעבר׳לים, קיין אמעריקע, קאנאדע א. אנ. לעבט שוין היינט־צו־טאג א מיליאניקע אידישע באפעלקערונג אין די לענדער פון אמעריקע. בויען אידן אין אמעריקע זייערע היימען און וואר־שטאטן, זייערע שולן און הילפס־פאראיינען, ציען זיך דא טאג־איין, טאג אויס מחנות אידישע ארבעטער אין די פאבריקן, גייען טויזנטער אידישע קינדער אין זייערע אידישע שולן, בויט זיך א ניי אידיש לעבן אין אמעריקע, אויף פעלדער פון קאנאדע, אין די קאלאניעס פון רוסלאנד, ביי דער ערד ארבעט אין פאלעסטינע, אומעטום טרעפט מען דעם אידישן ארבעטער, וואס בויט מיט שוויים פאר זיך א היים.

אויף אנצושרייבן די געשיכטע פון אזא פאלק איז נייטיק אן א שיער ענערגיע פון א סך מענשן, עס איז אויך ווייניק די צייט פון איין מענשלאך לעבן. זיינען טאקע ביי אונז געווען א סך היסטאריקער, וואס האבן געשריבן די געשיכטע פון גאנצן פאלק, אדער בלויז פון געווי־סע טיילן פון פאלק; היסטאריקער, וואס האבן באארבעט די גאנצע גע־שיכטע, אדער בלויז געוויסע צייטן, אדער עפאכעס. איין באראקטער שטריך איז אבער פאראן ביי אלע אידישע היסטאריקער ביז דובנאוון: זיי אלע האבן געשריבן דער עיקר וועגן אידישע צרות און וועגן די גייס־טיקע שאפונגען פון פאלק. וועגן דעם, אז אידן האבן אויך געבויט פאר זיך נייע לעבנס־פארמען, האבן זיך געשאפן נייע פרנסה־קוואלן, אז עס האט זיך אויסגעבילדעט א גרויסע אידישע ארבעטער מחנה וואס האט אריינגע־נעבן פריש בלוט אין אונזערע אדערן, און אויך מיטגעהאלפן אנדערע אין קאמף פאר א בעסער און מענשלאכער לעבן, וועגן דעם אלעם האט מען אפטמאל פארגעסן.

ערשט שמעון דובנאוו האט פארריכט דעם טעות אין דער אידי־שער געשיכטע. זיין גרויסע "אלגעמיינע געשיכטע פון אידישן פאלק" נעמט ארום דאס אידישע לעבן פון אלע צייטן, פון אלע לענדער, און ווייזט באַ־זונדער אן אויף די גרויסע אנשטרענגונגען פון די אידישע מאסן צו בויען און צו ארבעטן.

איינער אליין, אן דער אונטערשטיצונג פון קיינעם, אן דער הילף פון געזעלשאפטן אדער רעגירונגען איז אויסגעקומען דעם אידישן געלערנטן צו שאפן זיין גרויס ווערק. איז דעריבער נאך גרעסער די דאנקבארקייט פון דער אידישער געזעלשאפט צו איר געלערנטן. איז דער יום טוב פון דובנאוו׳ס 70טן געבורט־טאג געווארן אונזער אלעמענס יום טוב.

ווען מען דערמאנט זיך, אז דובנאוו האט אויך אויסדערמידלאך גע־ארבעט פאר דער אידישער ליטעראטור, האט געהאלפן אין קאמף פאר דער דער אידישער שפראך, געפארשט איר געשיכטע, געהאלפן אפרייסן פון אונ־זער שפראך דעם זידל־נאמען "זשארגאן", וואס שונאים האבן אויסגע־טראכט, אז דובנאוו שטייט מיט אונזער נייער שול, ווען מען דערמאנט זיך דאס אלץ ווערט פארשטענדלאך פאר וואס די גאנצע וועלטלאכע אי־דישע געזעלשאפט האט אזויפיל אויפריכטיקע דאנקבארקייט פאר דובנאוון.

מיט א באזונדערער פרייד וועט אויך דובנאוו אננעמען די הארציקע באגריסונגען פון גרויסע מחנות אידישע קינדער, וואס האבן א סך מאל געלערנט אידישע געשיכטע פון זיינע ביכער און דאס ערשטע מאל זיין נאמען דערהערט אין דער אידישער וועלטלאכער שול.

ש. ראפאפארט

שמעון דובנאוו

ש. דובנאוו׳ס יוביליי אין שול

אין צוזאמענהאנג מיט דובנאוו׳ס 70 יאריקן יוביליי זיינען אין דער פרץ שול פארגעקומען אלגעמיינע שמועסן מיט די קינדער וועגן דובנאוו׳ן, דעם אידישן היסטאריקער, געלערנטן און פריינט פון דער אידישער שפראך.

עס איז אויסגעקליבן געווארן א "דוב־נאוו קאמיטעט" פון די קינדער וועלכער האט באשלאסן אונעקשיקן דובנאוו׳ן קיין בערלין א באגריסונגס־טעלעגראם:

פאלגנדע טעלעגראמע, אונטערגעשריבן פון די לערער און קינדער, איז אוועקגע־שיקט געווארן:

"מיר ווינשן דעם מייסטער פון דער אי־דישער געשיכטע נאך לאנגע יארן פון פרייד און ארבעט."

די תלמידים און
לערער ראט
פרץ־שול, ווייניפעג.

פון קינדער צו פראפ. דובנאוו׳ן

חשוב׳ער פראפעסאר דובנאוו: —

אין נאמען פון די קינדער וואס לערנען אין י. ל. פרץ שול, ווייניפעג, האבן מיר דעם כבוד צו באגריסן אייך צו אייער 70טן געבורטסטאג. ביי דער געלעגנהייט וויל מיר אויסדריקן אונזער הארציקן דאנק פאר אייער צוגרייטן פאר אונז די אידישע געשיכטע, וועלכע מיר לערנען אין אונזער שול.

די לערער האבן אונז דערקלערט וועגן אייער יום טוב, האבן מיר פארשטאנען, אז מיר דארפן אייך מיט עפעס אויסדרוי־קען אונזער פרייד צוליב דעם. דערפאר האבן אלע קלאסן אויסגעקליבן פארשטיי־ער אינ׳ם "דובנאוו קאמיטעט". וואלטן מיר ניט געווען אזוי ווייט פון אייך, וואלטן מיר אליין געקומען אייך באגריסן. אזוי אבער מוזן מיר זיך באנוגענען צו באגריסן אייך שריפטלאך. מיר ווינשן אייך לאנגע יארן פון ארבעט און פרייד. און זאלן וואס מער אידישע קינדער פון דער ארבעט לערנען.

אינטערעסאנט פון אלע קינדער פון דער פרץ־שול.

אונטערגעשריבן:

מרים גרינשטיין, בתיה זאראוו, עלקע טרעגובאוו, רחל ראזנבערג, משה וויק־טאר, אלטער קושניראוו, יאנקעל סטאל־בערג און חוה אייזיקאוויטש.

צו פראפ. דובנאוון

טייערער פראפ. שמעון דובנאוו: —

אין שול האט אונזער לערער היינט דערציילט, אז די וואך איך געווען אייער געבורטסטאג. איך ווינש אייך, אז איר זאלט לעבן אזוי לאנג ווי איר ווילט אליין. אין אונזער הויז זיינען פאראן ביכער וואס איר האט געשריבן. ווען איך וועל גרעסער ווערן וועל איך אלע אייערע ביכער לייענען. איך האף, אז איר וועט נאך אנשרייבן פיל ביכער.

זייט געזונט, ווי עס ווינשט אייך.

אימע ראבאפסקי, 10 יאר אלט
פרץ־שול, קלאס "ב".

צו פראפ. דובנאוון

טייערער פראפעסאר שמעון דובנאוו:

אונזער לערער האט אונז דערציילט ווען איר זייט געבאָרן געווארן און אז איר זייט שוין זיבעציק יאר אלט. ווען איך וועל אויסוואקסן וועל איך אייערע ביכער לייענען.

מיר איז אינטערעסאנט, וואס עס טוט זיך אין אנדערע לענדער. איך וועל לייע־נען אייערע געשיכטע ביכער און איך וועל וויסן ווי עס לעבן די אידן אין אלע לענ־דער, איך ווינש אייך אז איר זאלט לעבן ביז 120 יאר.

מלכה געלמאן, 11 יאר אלט
פרץ־שול, קלאס "ב".

ענטפערס אויף רעטענישן

(פון לעצטער וואך)

נומ. 1: א פינגערהוט; נומ. 2: ווייל אז די צרות לאזן זיך אויס, לאזט זיך דאס לעבן אויס; נומ. 3: ער האט געזאגט: היינט וועט איר מיך הענגען; זאל מען אים הענגען, וועט עס הייסן, אז ער האט געזאגט דעם אמת. און פאר אן אמת קומט אים שיסן. וועט מען אים שיסן, וועט עס הייסן, אז ער האט געזאגט א ליגן און פאר א ליגן קומט אים הענגען.

א כריוול פון א קינד

געערטע רעדאקציע פון דעם "קינדער ווינקל":—

איך בין געבאָרן און דערצויגן געווארן אין אן ענגלישער געגנט. מיט אידישע קינדער זיך זעלטן באגעגנט, און אויב זיך ווען געפונען אין א אידישער געזעל־שאפט, פלעג איך שטענדיק ריידן ענגליש, ווייל די אידישע שפראך איז מיר זייער פרעמד געווען. איך האב געדענקט, אז די נאנצע וועלט איז אן ענגלישע. נאר זינט כ׳האב זיך אנגעהויבן לערנען אידיש, און איך האב דורכגעלייענט אביסל די אידי־שע געשיכטע און אנגעהויבן אריינקוקן אין א אידישער ציימונג, האט זיך פאר מיר געעפנט א נייע וועלט מיט פיל ביל־דער פון דעם אידישן לעבן איבער דער גאנצער וועלט. איך האב אויסגעפונען, אז עס איז א גרויסער פארברעכן פון אונז אידישע קינדער, אז מיר זאלן זיך ניט לערנען אונזער אייגענע שפראך, וועלכע ברייגנט אונז גרויסע נוצן אין אונזער אידישער וועלט, און עס איז אונזער פליכט צו ריידן אידיש, — מיר האבן זיך ניט ווא צו שעמען מיט אנדער שפראך. מיר דארפן שטאלצירן מיר אונזער אייגע־נער שפראך, וועלכע פאראייניקט אונז מיט אלע אידישע קינדער וועלכע זיינען צעשפרייט איבער דער גאנצער וועלט.

איך וועל זייער זיין דאנקבאר די קינ־דער, וועלכע וועלן זיך מיט מיר דורכ־שרייבן אין דעם קינדער ווינקל וואס "דאס אידישע וואָרט" האט פאר אונז גע־שאפן.

שולמית קאליש, 13 יאר
1969 מיין סטריט, ווייניפעג.

זומער אויפ׳ן פארם

איך האב ליב דעם זומער אויפ׳ן פארם, ווייל עס זיינען דא שיינע, ווארימע טעג. די טעג זיינען לענגער, מען קוקט אויף די שיינע, גרינע ביימער, גרינע פעלדער, באזונדערס די בלומען. זיי זיינען אזוי שיין! איך האב אויך ליב די זומער פאר־נאכטן: דער הימל איז קאלירט מיט אלערליי קאלירן, די וואלקנס זיינען אזוי שיין, אז יעדן אונט קאן איך זיך ניט אנקוקן.

יערן טאג שיינט די זון. די פייגעלאך זינגען. די קליינע הינדערלאך, קעלבעלאך, הינטעלאך לויפן ארום פרייליכע.

דאס גראז איז גרין און מיר קינדער שפילן זיך אין דרויסן. די קי זיינען אויף פאשע, עסן גראז און בריינגען אונז פרי־שע מילך. איין זאך וואס איך האב ניט ליב איז די פליגן.

זומער זיינען דא יאגערעס, אין די גער־שטגער וואקסן בלומען. אין מיט׳ן זומער דארפן ניט גיין אין שול, ווייל מיר האבן זומער וואקאציעס. מיר האבן ניט וואס צו טאן, ניט מער ווי מעלקן די קי, געבן די פערד טרינקען און נאכדעם ווידער טרייבן די קי אויף פאשע.

לייבל ספרינגמאן, 10 יאר.
אידנברידזש, סאסק.

ליד ער

סלעבן אין שול

לייבל ניצבערג *)

זיבן יאר אין שול געלעבט,
זיבן יאר האבן דורכגעשוועבט,
זיבן יאר פון פרייד אדורך,
ווי א מעשה פון א בוך.
זיבן יאר געלעבט אין פרייד,
ניט געזעען די צייט ווי ז׳גייט
די צייט זי איז אוועק אין גליק,
פארוויס געקוקט — און ניט צוריק.
מיר זיינען גערן אין שול געלאפן,
דארטן גליק אין פרייד געטראפן
קיינמאל ניט קיין כעס געזעען,
א חבר יעדער איז געווען.
ס׳איז דער לערער אונז א פרעינט,
נישט קיין שונא, נישט קיין פיינט;
ס׳איז דער לערער מיט אונז גוט,
אן א קאנטשיק, אן א רוט.
עס האט אונז די שול געגעבן
א גוטע צוגרייטונג צום לעבן:
ס׳דארף דאס הארץ זיין פול מיט
גלויבן,
און דער קאפ הויך אויפגעהויבן.
די שול רעגט אן ווייטער קלערן
וואס צו בויען, וואס צו שטערן.
זיבן יאר פון פרייד אוועק,
פלוצלונג, שטיי, עס נעמט אן עק;
האסט געגעדיקט שוין די שול,
אוועק זיבן יאר מיט לעבן פול.
איצט עס גייט שוין אנטקעגן,
א נייער לעבן מיט נייע וועגן,
א וועג מיט פרייד צי דאנס׳ם פול,
ס׳ניט זיין קיין פרייד מער ווי אין שול.

*) לייבל ניצבערג, איז א תלמיד פון דער פרץ שול אין פרוזשעניע, פוילן.

שיינע בלומען

איינמאל בין איך געגאנגען אוועקטריי־בען די קי אויף פאשע. אויפ׳ן וועג האב איך געקוקט אויף די בייטמע, וואס שטיי־ען אזוינע גרינע און שיינע און די בלעט־לאך וואס הענגען אראָפּ.

איך האב אנגעקליבן שיינע בלומען אין פעלד און זיי אלע ווייל געשמעקט. איך האב די קי אריינגעטריבן אין פעלד און פארמאכט דעם טויער. איך בין געגאנגען צוריק אהיים. די פייגעלאך זיינען געפלוי־גען פון איין בוים צום צווייטן און גע־זונגען צוויץ, צוויץ, צוויץ, צוויץ . . . און אזוי בין איך געגאנגען פארטראכטער־הייט ביז איך בין געקומען אהיים. מיין ברודער האט מיך געפרעגט: "וואו האס־טו געקראָגן אזעלכע שיינע בלומען." האב איך אים געזאגט, אז איך האב זיי אנגע־קליבן אין פעלד. איך האב די בלומען גע־נעבן צו מיין מאמען. זי האט זיך זייער געפרייט מיט זיי. זי האט זיי אריינגע־שטעקט אין א כלי מיט וואסער.

עליק ספרינגמאן, 8 יאר.
אידנברידזש, סאסק.

ער טרעפט ניט

דער ערשטער אידישער שרייבער איזיק מאיר דיק פלעגט געבן לעקציעס. דיק איז געווען א וויצלונג און פלעגט פון יעדער זאך מאכן א שפאס. וועגן זיינער א לעק־ציע האט ער אזוי דערציילט: קום איך לערנען, טרעף איך דעם תלמיד ניט; קום איך ראש חודש נאך געלט, טרעף איך דעם טאטן ניט.

צו אלע עלטערן פון ווייניפעג

שוין צען יאר אז עס עקזיסטירט אין תלמוד תורה א מניין פון יונגע קינדער, וועלכן בי בעסטע קינדער אונזערע פלעגן באזוכן אלע שבת.

דאס האט אבער ניט געטראגן קיין שטאטישן כאראקטער און די גרויסע מערהייט פון אונזערע קינדער זיינען געבליבן אום שבת אויסער־האלב דעם בית־מדרש, אן יערן געפיל פון הפיקה און רעספעקט פאר׳ן הייליקן טאג שבת, וועלכעס מיינט א סכנה פאר זייער נאציא־נאלער עקזיסטענץ.

לעצטנס האט די בארד פון תלמוד תורה און די רבנים באשלאסן, אז עפעס מוז געטאן ווערן, אז אלע קינדער פון שטאט זאלן קאנען גע־ניסן פון די שבת׳דיקע תפילות און זיך געפינען אונטערן הייליקן אייג־פלום און געהויבענער שטימונג פון שבת, וועלכער מיינט א פעסטן פונדאמענט צו זייער שפעטערדיקער רעליגיעזער און נאציאנאלער עק־זיסטענץ.

צוליב דעם צוועק האט דער נייער שול קאמיטעט, איינגעלאדן די בעסטע מענגנים פון שטאט, וואס זאלן איינארדענען א וואונדערבארן און גרויסארטיקן

קינדער כאָר
אין גרויסן תלמוד תורה זאל

מיט רעספאנזען פון אלע קינדער דאוונער מיט אן אידעאלן סטיליסטיש מוזיקאלישן דאוונען

מיט רעדעס פון די רבנים, מיט דער שטענדיקער אנפירערשאפט פון רבי זילבערשטיין מיט זיינע רעגולערע רעדעס פאר קינדער פרייטאג צונאכט און שבת אינדערפרי, וואס זאל אויפהויבן דעם מאראלישן צושטאנד פון אונזערע קינדער, זיי זאלן זיין אמת׳ע געטרייע קינדער צו זייערע עלטערן, צו זייער פאלק און זייער גאט.

מיר זיינען זיכער אז אונזער רעארגאניזירטע קינדער־שול וועט זיין א מיסטער פאר אמעריקע און קאנאדע.

מיר לייגן פאר, די עלטערן פון די קינדער וואס לערנען אין תלמוד תורה אדער וואס לערנען ערגעץ אנדערש, זיי זאלן שיקן זייערע קינדער פון 7 יאר אז העכער, זיך פארשרייבן אין אפיס פון דער תלמוד תורה, ווייל אזוי שנעל ווי מעגלאך וועט מען צוטרעטן איינזיינען מיט די קינדער.

בכבוד וברכת גמר חתימה טובה,
דער נייער שול קאמיטעט,

אפרים סורעס, פרעזידענט פון תלמוד תורה
נחמן ווייזמאן, עקס פרעזידענט
לוי וועסעל, פארזיצער ועד החינוך
ל. גארפינקל, ראש המורים
מרס. אפטער, פרעזיד. פון מוטער פאראיין
ה. ספעקטאר, האנ. סעקרעטאר
ה. גודמאן, האנ. פרעזיד. דזשונ. מנין בארד
י. כהן, פרעזיד. דזשוניאר מנין בארד

באלדיקע הילף פאר
אומפארדייאונג

זואס די מייסטע מענשן רופן אומפאר־דייאונג איז עס געוויינלאך אז אי־בערפלוס פון זויערקייט אינ׳ם מאגן. די שפייז איז זויער געווארן, די מאַ־מענטאלע רפואה איז אן אלקאלאי וואס נעטראליזירט זויערקייטן. אבער נוצט ניט קיין גראבע מיטלען. נוצט וואס אייער דאקטאר ראט אייך.

די בעסטע הילף איז פיליפס׳ מילק אף מאגנעזיא. פאר די 50 יאר זינט איר דערפינדונג, איז עס פארבליבן סטאנדארד מיט דאקטוירים. איר וועט קיין אנדער זאך ניט געפינען אזוי שנעל אין איר ווירקונג, אזוי ניט־שעד־לאך, אזוי עפישענט.

איין טעמ׳לאזע פולע לעפל אין וואַ־סער געטראליזירט אסך מאל איר פארנעם אין עסיר. די רעזולטאטן זיי־נען באלדיקע אז שעדלאכע נאכווירקונגען.

וועט איר נאר איינמאל אויסגעפר־נען דעם דאזיקן פערפעקטן מיטל וועט איר קיינמאל ניט נוצן קיין אנדער זאך פאר קאפווייטיקן, געז, געשווייל־אכצן, ניט־גוטקייט, שווינדלעניש, אומפאר־דייאונג, איבלקייט און א. וו. וואס קר־מען פון אן איבערגעזויערטן מאגן און געדערים.

זייט זיכער צו קויפן עכטע פיליפס׳, עס איז שטענדיק א פיליסיקייט; קיינ־מאל ניט געמאכט אין מאבלעט פאר־מע. גיט אכטונג אויפן נאמען פיליפס׳ אויף דער פלעשל. אלע דראג סטארס — 50 סענט.

PHILLIPS' MILK OF MAGNESIA

א נייער געזונטער טיפ קאלאניסט

(שלום פון זייט 6)

נאל פאנד, ערשטנס — אום צו צייגן אונזערע שונאים, דאס מיר זיינען אזוי ענטשלאסן צו פארווירקלאכן אונזער גרויס־סען אידעאל, אז קיין זאך קאן אונז ניט אפשרעקן און שטערן אונזער אויפבוי־אונגס און אויפלעבונגס ארבעט, און צווייטנס — אום אנדערע ברידער אין גלות זאלן וויסן ווי אזוי זיכער מיר פילן זיך אין אונזער לאנד, אז זאגאר נאך די אב־טעג ועצן מיר פארט אן מורא אונ־זער בויען אן שאפן אין אונזער לאנד. ווי עמלק נאך יציאת האגפן אונזערע שונ־אים אויף איצט באוויזן צו אפשרעקן בלויז די שוואכע און מוטלאזיקע אין אונזער פאלק אין גלות, אבער ניט זיינע ריכטיק טרייע און איבערגעבענע קינ־דער, וועלכע געפינען זיך שוין אין ארץ־ישראל, אויף דעם באדן וועלכער האט אונזער פאלק געגערט און געשפייזט א סך לייגנער אלס דער גלות, און אויף וועל־כען מיר פילן זיך אמזיכערסטן אן אמ־פייאיקסטן. מיר זיינען אהער געקומען בויען, מיר בויען, און מיר ו ו ע ל ן בויען!

ס׳איז געווען עכט נאטירלאך, אז די דאזיקע שמחה זאל זיך ענדיקן מיט אזא באגייסטערטן טאנצן, פון אלעמען, זיי־נען באלדיקע אז שעדלאכע נאכווירקונגען.

וועט איר נאר איינמאל אויסגעפר־נען דעם דאזיקן פערפעקטן מיטל וועט איר קיינמאל ניט נוצן קיין אנדער זאך פאר קאפווייטיקן, געז, געשווייל־אכצן, ניט־גוטקייט, שווינדלעניש, אומפאר־דייאונג, איבלקייט און א. וו. וואס קר־מען פון אן איבערגעזויערטן מאגן און געדערים.

זייט זיכער צו קויפן עכטע פיליפס׳, עס איז שטענדיק א פיליסיקייט; קיינ־מאל ניט געמאכט אין מאבלעט פאר־מע. גיט אכטונג אויפן נאמען פיליפס׳ אויף דער פלעשל. אלע דראג סטארס — 50 סענט.

PHILLIPS' MILK OF MAGNESIA

באגייסטערטן טאנצן, פון אלעמען, זיי־נען באלדיקע אז שעדלאכע נאכווירקונגען.

וועט איר נאר איינמאל אויסגעפר־נען דעם דאזיקן פערפעקטן מיטל וועט איר קיינמאל ניט נוצן קיין אנדער זאך פאר קאפווייטיקן, געז, געשווייל־אכצן, ניט־גוטקייט, שווינדלעניש, אומפאר־דייאונג, איבלקייט און א. וו. וואס קר־מען פון אן איבערגעזויערטן מאגן און געדערים.

זייט זיכער צו קויפן עכטע פיליפס׳, עס איז שטענדיק א פיליסיקייט; קיינ־מאל ניט געמאכט אין מאבלעט פאר־מע. גיט אכטונג אויפן נאמען פיליפס׳ אויף דער פלעשל. אלע דראג סטארס — 50 סענט.

PHILLIPS' MILK OF MAGNESIA

ס. סימקין
פון סימקינס טראנספער
456 סטעלא עווע.
יוינשט אלע זיינע פריינט און
קאסטאמערס א
גמר חתימה טובה
זאל דער נייער יאר אונז אלעמען
ברייגנען געזונט, פרייד און
הצלחה
ווען איר דארפט
קויילן
טעלעפאָנירט מיר. איך וועל דאס אייך ברייגנען צו דער מינום און צו אייער בעסטער צופרידענהייט
טעלעפאָן 52 540

לעבנלייגנלאכער טאג אין דער נייער טהאר אגיטייטאר
$133

עס איז דער סענסאציאנעלער פרייז באמערקט דיזע נייע טהאר פיטשורס.

1. לעבן־לענגלאכער טאג — אוועזן נעבאמטער פארצעלייגן עגמעל אינ־ווייניק און דרויסן.
2. שיינקייט — איר האט אזוינס קיינמאל פריער ניט געזעען אין א וואשער.
3. ברייטער אויבערשטער טאג — די ברייטקייט פון דעם טאג אליין.
4. ראנער באשיצטע ווייב־ראציע פרואוו "ליד".
5. נייער ספיד — נייע וואשונג פאר וועש.
6. איינפאר, קאמפאקט, לייכט צו פארריכטן. דרייזענראל עלעקטריק מאטאר.
7. גרויסע קאפאסיטי, טוט די גאנצע וואשונג אין 2 שטונדן.
8. באריטמע טהאר קוואליטעט.
9. איבעררא שנד נידעריקע פרייזן — $30 ביז $60 ווייניקער פון יעדן וואשער פון ענלאכער קוואליטעט

דער שיינער גרינער טאב פון דער נייער טהאר אדזשיטייטאר איז "בייקר" פארצעלייגן ענעמעל — אינווייניק און דרויסן. איר קאנט אפשר זוכן אזא פיטשור אין א הויך געפרייזטן וואשער — אבער טהאר גיט אייך איצט די דאזיקע נייע אנטוויקלונג פלוס א סך אנדערע פיטשורס — צום נידעריקסטן פריין וואס איז ווען פארלאנגט געווארן פאר א קוואליטי טהאר. זעט עס. עקזאמענירט עס. באמערקט איר סענסאציאנעלן פריין.

פארקויפט אויף לייכטע טערמינען
ביי די
אויסשליסלאכע אגענטן פאר טהאר פראדוקטן
WINNIPEG ELECTRIC COMPANY
511 SELKIRK AVE.
Power Bldg. St. Boniface St. James